

KAUPUNGINHALLITUKSELLE

Tämä on Helsingin vanhusneuvoston kokouksessaan 7.12.2022 hyväksymän asiakirjan sähköinen versio

Viite: HEL 2022-011208

Asia: VANHUSNEUVOSTON LAUSUNTO MONIKIELISEN SENIORIKESKUKSEN PERUSTAMISTA KOSKEVASTA VALTUUSTOALOITTEESTA

Aloitteessa esitetään, että ”Helsinkiin tulisi perustaa monikielinen seniorikeskus, jossa olisi maahanmuuttajien kieliä puhuvia lääkäreitä, hoitohenkilökuntaa ja sosiaalityöntekijöitä sekä ymmärrystä kieli- ja kulttuuritaustojen moninaisuudesta. Seniorikeskuksessa olisi tarjoilla palveluasumista, päivätoimintaa eri kielillä, ja avointa, vieraskielisille kaupunkilaisille soveltuvaa, palvelukeskustoimintaa.”

Ehdotusta perustellaan aloitteessa mm. seuraavasti: ”Kukaan tuskin haluaisi hankkia paikan äidilleen tai isälleen palvelutalosta, jossa vanhemmat eivät pysty kommunikoimaan henkilökunnan kanssa. On erityisen tärkeää, että ikäihminen saa tietoa ja hoivaa juuri omalla kielellään ja asiat tulevat oikein ymmärrettyä. Oikea-aikaiset ja soveltuvat palvelut vähentävät mm. mielenterveyspalveluiden, erikoissairaanhoidon, ja sosiaalipalveluiden kuormitusta, sekä stressiä ja toimintakyvyn ennenaikaista heikkenemistä.”

Vanhusneuvosto toteaa lausuntonaan:

Palvelukeskukset palvelevat kotona asuvia senioreita. Seniorikeskukset ja palvelutalot tarjoavat ympärivuorokautista palvelua eli mm. asumista. Niiden välimaastossa on tärkeitä palveluita, kuten päivätoiminta, jonka avulla ehkäistään pysyvän ympärivuorokautisen hoidon tarvetta.

Suomen ja Helsingin kansainvälistyminen edellyttää palvelujen kehittämistä eri kielillä myös ikääntyneille. Vieraskielisillä ja maahanmuuttajataustaisilla ikäihmisillä on yksinäisyyttä ja eristyneisyyden tuomia ongelmia. Kaikki eivät elä perheidensä ympäröimänä. Nykyisin vieraskielisten ikääntyneiden palvelut ovat liikaa järjestöjen varassa. Järjestöillä on osaamista ja työtä on tehty pitkäjänteisesti, mutta järjestöt eivät saa vakituista rahoitusta tähän toimintaan.

Kaupungin palvelukeskuksissa pitää olla valmius ottaa vastaan eri kielisiä ikääntyneitä niin, että he tuntevat itsensä tervetulleiksi. Erillinen palvelukeskus tarkoittaisi pitkiä matkoja suurelle osalle vieraskielisistä, minkä vuoksi vanhusneuvosto ei kannata erillistä monikielistä palvelukeskusta.

Kaupungin palvelukeskusten verkostoa tulee kehittää. Palvelukeskusten henkilökunta on nykyisin lähinnä suomenkielistä. Työntekijöiden kielitaitoa ja sen kehittämistä tulee tukea. Eri kielten osaamista pitäisi saada palvelukeskuksiin lisää. Tätä voidaan edistää henkilöstön rekrytoinnilla ja käyttämällä alan opiskelijoiden panosta entistä paremmin hyväksi.

Hyvässä vastaanottamisessa on kyse muustakin kuin kielestä. Selkeät ohjeet ja hyvät, kuvasymbolein varustetut opasteet voivat auttaa asiaa. Palvelukeskusten muilla asiakkailla voi olla hankalia asenteita eri kieliryhmiin kuuluvia kohtaan. Henkilökunnan pitää osata hoitaa nämä tilanteet hyvin ja pystyä toimimaan välittäjinä ja yhteishengen luojina. Tarvitaan moninaisuuden ymmärtämistä ja toimintataitoja.

Erityisen tärkeää olisi kehittää vieraskielisille päivätoimintaa, joka tukee apua tarvitsevien kotona selviytymistä ja omaishoitajien jaksamista. Päivätoimintayksiköt palvelevat etenkin muistisairaita. Muistisairasta on hankalaa sijoittaa vieraskieliseen ympäristöön. Joissakin kaupungin lukuisista päivätoimintayksiköistä pitäisikin olla valmius ottaa vastaan vieraskielisiä. Kieliryhmiä on paljon, mutta palvelu ainakin muutamalla yleisimmällä äidinkielellä olisi edistysaskel. Tarvetta voidaan arvioida omaishoidon asiakaskunnan kielirakenteen perusteella. Kaupungissa on myös ajantasaiset väestötilastot iän ja äidinkielen mukaan.

Nykyisin seniorikeskusten ympärivuorokautisen hoivan henkilökunnassa on monipuolista kulttuuri- ja kielitaustaa. Joitakin ympärivuorokautisen hoivan yksiköitä voitaisiin kehittää siihen suuntaan, että niissä pystyttäisiin hoitamaan ja palvelemaan myös vieraskielisiä.

Kaupungilla voisi olla moninaisuuden osaamiskeskus. Se edistäisi toiminnan ymmärrystä ja arviointia, järjestäisi kokeiluja ja koordinoisi kehittämistyötä. Osaamiskeskus perustuisi kaupungin ja asiantuntijatahojen kumppanuuteen ja siinä käytettäisiin hyväksi vieraskielisten parissa pitkään tehneiden tahojen erityisosaamista.

Parhaimmillaan palvelu- ja seniorikeskukset edistävät ihmisten ja kaupungin välistä vuoropuhelua ja tähän tulee toiminnan kehittämisessä pyrkiä. Näin lisääntään turvallisuutta ja yhteisymmärrystä, niin ikääntyneiden kuin muidenkin kaupunkilaisten elämässä. Turvallisuuden ja yhteisymmärryksen tarve lisääntyy koko ajan kaikenikäisten kaupunkilaisten kesken.

Vanhusneuvoston puolesta

Auni-Marja Vilavaara
puheenjohtaja

Lahja Sjöblom
varapuheenjohtaja